

FADIME YILMAZ

**A törökországi és a magyarországi államilag támogatott vallási iskolák
összehasonlító elemzése**

Absztrakt

Az állam és vallás viszonya a társadalomtudományok régóta vitatott témája. A tanulmány Törökország és Magyarország összehasonlításával elemzi e viszony oktatáspolitikai lenyomatát és az államilag támogatott vallási iskolák (SRS) diákok vallásosságára gyakorolt hatását.

Háromlépcsős összehasonlító módszertant alkalmazunk: (1) Ninian Smart vallási dimenziói mentén elemezzük az állam–vallás viszonyát, (2) az intézményi dimenzióban feltárjuk az állam és vallási iskolák kapcsolatát, (3) szakértői interjúkkal vizsgáljuk az SRS-ek hatását a diákok vallásosságára.

Az első két vizsgálat leíró elemzésre épül, a harmadik a kvalitatív adatoknál grounded theory megközelítést alkalmaz. Az adatgyűjtés dokumentumelemzésből (jelentések, statisztikák, médiatartalmak) és mélyinterjúkból áll.

Eredményeink szerint mindkét ország a vallási oktatást nemzetépítésre használja, ami azonban gyakran váratlan következményekkel jár—például vallási közönnyel vagy reakciók ateizmussal/deizmussal a fiatalok körében. Törökországban az imam-hatip iskolák politizálódása, Magyarországon az egyházi iskolák akadémiai presztízssre helyezett hangsúly túlmutat az eredeti funkciókon.

A tanulmány hozzájárul a vallás nyilvános térbeli átalakulásának megértéséhez, feltárva az államilag támogatott vallási oktatás paradox hatásait a társadalmi vallásosságra. A török–magyar összevetés eltérő politikai-történeti kontextusok mellett is rávilágít a hasonló állam–vallás mechanizmusokra és az oktatáspolitikák váratlan következményeire.

Kulcsszavak: Állam-vallás viszony, vallási iskolák, szekularizáció, Törökország, Magyarország, összehasonlító oktatáspolitikai